

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže a soudců Mgr. Věry Jachurové a Mgr. Bc. Jana Schneeweise v právní věci

žalobkyně: **S. F.**

zastoupená Sdružením pro integraci a migraci o.p.s., jako obecným
zmocněncem
se sídlem Praha 3, Havlíčkovo náměstí 2
proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem

takto:

- I. Změna žaloby navržená žalobkyní v podání ze dne 3. 3. 2025 se připouští.
- II. Zásah žalovaného spočívající v tom, že neprovedl registraci žalobkyně jako žadatelky o mezinárodní ochranu ode dne 20. 11. 2023, je nezákonný.
- III. Žalovanému se ukládá povinnost provést registraci žalobkyně v evidenci žadatelů o mezinárodní ochranu tak, že žalobkyně je v této evidenci vedena ode dne 20. 11. 2023.
- IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze dne 1. 2. 2024 se žalobkyně původně domáhala ochrany proti nečinnosti žalovaného ve věci žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 20. 11. 2023. Navrhla, aby soud žalovanému uložil povinnost do 3 dnů od právní moci rozsudku vydat průkaz žadatelky o udělení mezinárodní ochrany na základě žádosti žalobkyně podané dne 20. 11. 2023 (dále též jen „žádost ze dne 20. 11. 2023“). V žalobě předeslala, že žalobu na ochranu proti nečinnosti podává z procesní opatrnosti vedle současně vedeného řízení ve věci nezákonného zásahu spočívajícího v nezahájení řízení ve věci žádosti o mezinárodní ochranu. Toto řízení je u Městského soudu v Praze vedeno pod sp. zn. 5 A 72/2023.
2. Žalobkyně uvedla, že vyčerpala prostředek nápravy ve smyslu § 80 správního řádu, neboť návrh na opatření proti nečinnosti byl podán dne 23. 1. 2024. Ke dni podání žaloby žalobkyně neobdržela informaci nadřízeného orgánu ani nebyla vyzvána k poskytnutí údajů k podané žádosti anebo nebyl vydán dle § 57 odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“) průkaz žadatelky o mezinárodní ochranu, který má být vydán do 3 dnů ode dne poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu.
3. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2023 č.j. 2 Azs 40/2022-35 žalobkyně zdůraznila, že průkaz žadatelky o mezinárodní ochranu je osvědčením, které mělo být vydáno žalobkyni do 3 dnů, neboť jediné od tohoto osvědčení je možné odvíjet legálnost pobytu žalobkyně a prokazovat se státním orgánům jako důkaz toho, že je považována za žadatelku o mezinárodní ochranu podle zákona o azylu. Žádost o mezinárodní ochranu byla řádně podána dne 20. 11. 2023 a tímto okamžikem bylo řízení zahájeno, neboť žalobkyně projevila vůli požádat o mezinárodní ochranu, kterou směřovala přímo ke státním orgánům. Žalobkyně tak naplnila podmínky projevu vůle dle § 3 odst. 1 zákona o azylu a ode dne podání žádosti je žadatelkou o mezinárodní ochranu. Náleží jí proto osvědčení ve formě průkazu žadatelky o udělení mezinárodní ochrany a na to navazující veškerá práva s tímto spojená. Jedinou možností žalobou napadané nečinnosti je nečinnost ve smyslu nevydání osvědčení (průkazu), neboť s ohledem na neuběhnutí lhůty k vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany nepřipadá v úvahu žádné rozhodnutí či jiné osvědčení, které by mohlo naplnit znaky nečinnosti dle s.ř.s., aby soud tuto nečinnost mohl aktuálně konstatovat. Pro žalobkyni je podstatná deklarace soudu o konkrétním datu, od kterého bylo zahájeno řízení o mezinárodní ochraně, resp. od kterého je žalobkyně žadatelkou o mezinárodní ochranu a tím pádem i poživatelkou práv, která jí s tímto statutem náleží.
4. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobkyně postupuje zcela účelově a svým postupem se snaží dosáhnout soudní cestou deklarování svého vstupu do azylové procedury z důvodu s tím spojeného přístupu do systému veřejného zdravotního pojištění, aby nebyla nucena nést náklady spojené se svou léčbou, které vznikly ještě přede dnem 23. 5. 2024. K tomuto dni totiž podáním žádosti žalobkyně iniciovala řízení o udělení mezinárodní ochrany. V důsledku toho jí byl vystaven průkaz žadatele o mezinárodní ochranu, který je jí pravidelně prodlužován a doposud jím disponuje. Nenachází se tedy v situaci, kdy by neměla jak prokázat legálnost svého pobytu nebo fakt, že se nalézá v pozici žadatelky o mezinárodní ochranu. Ve věci této její žádosti bylo navíc už vydáno i správní rozhodnutí a žalobkyni bylo odesláno předvolání k jeho předání plánovanému na 19. 2. 2025.

5. Žalovaný poukázal na to, že žalobkyně se snaží všemi dostupnými prostředky dosáhnout deklarování vstupu do azylové procedury v době své hospitalizace, aby nemusela nést tíhu nákladů souvisejících s její hospitalizací, což sama nezastírá. Uvedl, že v České republice jí bylo uděleno vízum za účelem strpění až do března 2025, tudíž neměla důvod k obavě z návratu do země původu. Konstatoval dále, že žaloba na ochranu před nezákonným zásahem byla rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 27. 2. 2024 č.j. 5 A 72/2023-86 zamítnuta z důvodu aplikace institutu zákazu zneužití práva. Zamítnuta byla i kasační stížnost, kterou žalobkyně podala proti uvedenému rozsudku. Dodal, že žalobkyně mohla žádost o mezinárodní ochranu podat osobně v přijímacím středisku již před svou hospitalizací, přičemž žalovaný vyložil ustanovení § 3c zákona o azylu v souladu s důvodovou zprávou k zákonu č. 173/2023 Sb. Postup žalobkyně je procesním taktizováním, které nemůže být určujícím kritériem pro volbu žalobního typu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2015 č.j. 8 Azs 144/2015-30). Podle žalovaného tak nelze vyloučit, že petit žaloby je v rozporu s obecnou zásadou správního práva „non bis in idem“.
6. V replice ze dne 3. 3. 2025 žalobkyně navrhla, aby soud připustil změnu žaloby (dále též „návrh na změnu žaloby“) spočívající ve změně žalobního typu s ohledem na skutečnost, že žalovaný v mezidobí dne 27. 1. 2025 pod č.j. X vydal rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, kterým jí byla udělena doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu (dále jen „rozhodnutí o doplňkové ochraně“). Žalobkyně proto navrhla, aby soud po připuštění změny žaloby určil, že i) zásah žalovaného spočívající v tom, že neprovedl registraci žalobkyně jako žadatelky o mezinárodní ochranu ode dne 20. 11. 2023 je nezákonný, a ii) žalovanému uložil povinnost provést registraci žalobkyně v registru žadatelů o mezinárodní ochranu tak, že žalobkyně je v tomto vedena ode dne 20. 11. 2023. Zdůraznila, že předmětem této žaloby je nezákonný postup, kterého se žalovaný dopustil tím, že nezařadil řízení o žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany, kterou učinila prostřednictvím svého zmocněnce – Člověk v tísni, o.p.s. – dne 20. 11. 2023. Nezákonný postup žalovaného vůči žalobkyni spočíval a nadále spočívá v neprovedení registrace jí učiněné žádosti o mezinárodní ochranu a nevydání průkazu žadatele o mezinárodní ochranu ve vztahu k žádosti ze dne 20. 11. 2023. Tuto nezákonnost ani pozdější nabrání žádosti a vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany nenapravilo. Důsledky této nezákonnosti se promítají například v dluhu na zdravotní péči, který žalobkyni v tomto období vznikl. S poukazem na rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 27. 3. 2024 č.j. 5 A 72/2023-86 a ze dne 30. 10. 2024 č.j. 15 A 118/2023-30 žalobkyně uvedla, že zákonná úprava, na kterou se žalovaný odkazuje, je v rozporu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). I v případě hospitalizace může cizinec učinit žádost, tedy projevit vůli požádat o mezinárodní ochranu a správní orgán nesmí takový projev vůle ignorovat, neboť v opačném případě z jeho strany dochází k odepření všech záruk a zajištění, jež se žadateli o mezinárodní ochranu má dostat. Aktuálně je zmocněnci žalobkyně známo, že žalovaný již v jiných případech žádosti o udělení mezinárodní ochrany učiněné v rámci hospitalizace registruje.
7. Žalobkyně dále poukázala na to, že Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 27. 3. 2024 č.j. 5 A 72/2023-86 jasně konstatoval nezákonný postup žalovaného spočívající v tom, že ignoroval žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud, jehož

právním názorem je Městský soud v Praze vázán, rovněž jasně deklaroval, že ze strany Městského soudu v Praze došlo k pochybení, jestliže aplikoval institut zneužití práva.

8. Dne 19. 2. 2025 žalobkyně převzala rozhodnutí o doplňkové ochraně, kterým jí byla udělena doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu na dobu 12 měsíců. Nečinnost žalovaného tedy již skončila, ale důsledky jeho nezákonného postupu nadále přetrvávají. Rozhodnutí o doplňkové ochraně nemění nic na nezákonném postupu žalovaného spočívajícím v tom, že žalovaný nezahájil správní řízení o žádosti o mezinárodní ochranu ke dni 20. 11. 2023, tedy neprovedl registraci žádosti žalobkyně, čímž z jeho strany došlo k porušení čl. 6 odst. 1 procedurální směrnice, a nevydal žalobkyni průkaz žadatele o mezinárodní ochranu, jak mu ukládá zákon o azylu. Tento postup má za následek, že žalobkyni byly ode dne 20. 11. 2023 do 23. 5. 2024 odepřeny všechny záruky a zajištění, kterých se jí jako žadatelce o mezinárodní ochranu mělo dostat.
9. Vzhledem k tomu, že nečinnostní žaloby posuzuje soud ke dni vydání svého rozhodnutí, je potřeba zohlednit tuto změnu a to, že nečinnost v řízení již netrvá. Žalovaný nicméně v rozhodnutí o doplňkové ochraně uvedl, že žádost o mezinárodní ochranu byla žalobkyní podána dne 23. 5. 2024 a nikoli dne 20. 11. 2023. Nerespektoval tak právní názor Městského soudu v Praze, dle kterého měl postupovat v souladu s čl. 6 odst. 1 procedurální směrnice a žalobkyně měla být evidována již ke dni 20. 11. 2023 jako žadatelka o mezinárodní ochranu. Žalobkyně zdůraznila, že možnost změny žalobního typu v takových případech konstatuje i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9. 6. 2020 č.j. 1 Afs 22/2020-34 s tím, že změnou žalobního typu lze reagovat na procesní vývoj spočívající ve vydání rozhodnutí správního orgánu. Současně jsou v projednávané věci žalobní tvrzení uvedená v původní žalobě nadále plně použitelná ve smyslu § 95 odst. 2 o.s.ř. i pro řízení o změně návrhu. Práva žalobkyně mohou být chráněna pouze tak, že nezákonný postup žalovaného spočívající v tom, že provedl registraci žalobkyně až ode dne 24. 5. 2024, nikoli ode dne 20. 11. 2023, bude prohlášen za nezákonný. Žalobkyně tedy již nenavrhuje vydání průkazky žadatele o mezinárodní ochranu, neboť je v postavení osoby požívající doplňkové ochrany a nikoli žadatele o mezinárodní ochranu, nýbrž navrhuje změnu v registru žadatelů o mezinárodní ochranu od data 20. 11. 2023.
10. Žalovaný v reakci na repliku žalobkyně uvedl, že návrh na připuštění změny žaloby nepovažuje za akceptovatelný vzhledem k dosavadnímu procesnímu postupu žalobkyně. V této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2025 č.j. 6 Azs 93/2024-60, v němž soud ke kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 3. 2024 č.j. 5 A 72/2023-86 konstatoval, že žalobkyně nesprávně setrvala na zásahové žalobě, jelikož se v jejím případě nejedná pojmově o zásah, ale o nečinnost. Podle žalovaného je zjevné, že věcný obsah návrhu na připuštění změny žaloby směřuje proti témuž postupu žalovaného správního orgánu. Poznamenal, že řízení vedená pod sp. zn. 5 A 72/2023 a 6 Azs 93/2024 byla již pravomocně ukončena a žalobkyně se svým současným návrhem de facto domáhá opakovaného projednání a rozhodnutí soudu o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, který spatřuje v téže věci. Vyhovění novému návrhu žalobkyně tak brání překážka rei iudicatae. Žalovaný proto navrhl, aby soud návrhu žalobkyně na připuštění změny žaloby nevyhověl.
11. Při posuzování návrhu na změnu žaloby soud vycházel z následující právní úpravy:

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

12. Podle § 64 s.ř.s. nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení první a třetí části občanského soudního řádu.
13. Podle § 95 odst. 1 o.s.ř. žalobce (navrhovatel) může za řízení se souhlasem soudu měnit návrh na zahájení řízení. Změněný návrh je třeba ostatním účastníkům doručit do vlastních rukou, pokud nebyli přítomni jednání, při němž ke změně došlo.
14. Podle § 95 odst. 2 o.s.ř. soud nepřipustí změnu návrhu, jestliže by výsledky dosavadního řízení nemohly být podkladem pro řízení o změněném návrhu. V takovém případě pokračuje soud v řízení o původním návrhu po právní moci usnesení.
15. Podle § 66 odst. 1 písm. e) správního řádu řízení o žádosti správní orgán usnesením zastaví, jestliže zjistí překážku řízení podle § 48 odst. 1.
16. Podle § 48 odst. 1 správního řádu zahájení řízení u některého správního orgánu brání tomu, aby o téže věci z téhož důvodu bylo zahájeno řízení u jiného správního orgánu.
17. Podle § 48 odst. 2 správního řádu přiznat totéž právo nebo uložit tutéž povinnost lze z téhož důvodu téže osobě pouze jednou.
18. Žalobkyně argumentovala, že v důsledku změny procesní situace dané tím, že v mezidobí žalovaný vydal rozhodnutí o doplňkové ochraně, neboli kladně rozhodl o žádosti podané následně žalobkyní, skončila nečinnost žalovaného, avšak důsledky jeho nezákonného postupu přetrvávají. Z obsahu vyjádření účastníků tohoto řízení je zřejmé, že mezi nimi není sporná skutečnost, že žalovaný vyhověl později podané žádosti žalobkyně. Žalovaný rovněž nerozporoval tvrzení žalobkyně, že je v registru žadatelů vedena ode dne podání její žádosti dne 23. 5. 2024, tedy nikoli již ode dne podání žádosti ze dne 20. 11. 2023. Tyto skutečnosti soud současně ověřil ze spisového materiálu vedeného žalovaným ohledně žádosti ze dne 23. 5. 2024. Soud má za to, že setrvání žalobkyně na žalobě na ochranu proti nečinnosti je s ohledem na popsany procesní vývoj již bezpředmětné. Vzhledem k tomu, že žalovaný vydal rozhodnutí o doplňkové ochraně, nemůže být nečinný v řízení o nyní posuzované žádosti ze dne 20. 11. 2023, neboť této žádosti *de facto* vyhověl, byť tak učinil až v řízení o (totožné) žádosti podané žalobkyní posléze. Řečeno jinými slovy, žalovaný by již nemohl rozhodnout o vydání průkazu žadatelky o udělení mezinárodní ochrany na základě žádosti ze dne 20. 11. 2023, nýbrž by bez možnosti jakéhokoli uvážení musel reflektovat skutečnost spočívající v existenci překážky *rei iudicatae* a řízení o této dříve podané (a věcně neprojednané) žádosti zastavit podle § 66 odst. 1 písm. e) správního řádu (*per analogiam* podle § 48 odst. 2 správního řádu). Soud by pak při rozhodování o důvodnosti žaloby na ochranu proti nečinnosti nemohl tuto skutečnost přehlížet. S ohledem na tento významný procesní posun je změna žalobního typu zcela namístě. Zároveň však zůstává nezodpovězena otázka posouzení zákonnosti postupu žalovaného, který žádost ze dne 20. 11. 2023 vůbec nepromítl do příslušné evidence (k tomu viz dále). Soud proto shledal potřebným návrhu na změnu žaloby vyhovět a změnu žaloby připustit. Učinil tak výrokem I. tohoto rozsudku.
19. Při posuzování žalobou namítané nezákonnosti postupu žalovaného soud vyšel z následující právní úpravy:

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

20. Podle § 82 s.ř.s každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
21. Podle § 87 odst. 1 s.ř.s. soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu.
22. Podle § 87 odst. 2 s.ř.s. soud rozsudkem určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem. Šlo-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, uloží soud tento zákaz nebo příkaz správnímu orgánu nebo obci, která takový sbor řídí nebo které je takový sbor podřízen.
23. Podle § 3 odst. 1 zákona o azylu žádostí o udělení mezinárodní ochrany je projev vůle cizince, z něhož je zřejmé, že hledá v České republice ochranu před pronásledováním nebo před hrozcí vážnou újmu.
24. Podle § 71 odst. 1 písm. a) zákona o azylu ministerstvo vede evidenci žadatelů o udělení mezinárodní ochrany, a to včetně obrazových záznamů pořízených podle § 45 odst. 6.
25. Podle § 71 odst. 2 písm. a) zákona o azylu v evidenci uvedené v odstavci 1 písm. a), c) a f) jsou vedeny údaje v rozsahu údajů zpracovaných v žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle § 3 odst. 1 a pořízených v souvislosti s jejím podáním podle § 3a a v rozsahu poskytnutí údajů k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle § 10.
26. Podle § 7 odst. 1 písm. p) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů stát je plátcem pojistného prostřednictvím státního rozpočtu za žadatele o udělení mezinárodní ochrany a jeho dítě narozené na území České republiky, cizince, jemuž bylo vydáno potvrzení o strpění pobytu na území České republiky, a jeho dítě narozené na území České republiky, pokud nemají příjmy ze zaměstnání nebo ze samostatné výdělečné činnosti.
27. Po provedeném řízení soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
28. Žaloba byla podána před uplynutím subjektivní dvouměsíční lhůty, kterou stanoví § 84 odst. 1 s.ř.s., přičemž s ohledem na výše uvedené je přípustná, neboť žalobkyně se nemůže ochrany svých práv domáhat jinými právními prostředky (§ 85 s.ř.s.).
29. Podle algoritmu přezkumu zásahových žalob tak, jak jej stanovila judikatura Nejvyššího správního soudu, platí, že soud poskytne ochranu před nezákonným zásahem tehdy, je-li žalobce přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, které nejsou

rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle § 82 a násl. s.ř.s. poskytnout (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2008 č.j. 2 Aps 1/2005-65). Soudy musí nejprve zkoumat splnění čtvrté podmínky, neboť neexistence zásahu vede k nepřijatelnosti žaloby (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2007 č.j. 9 Aps 1/2007-68 a ze dne 18. 12. 2019 č.j. 6 As 167/2019-36).

30. Není pochyb o tom, že postup žalovaného nelze kvalifikovat jako rozhodnutí, neboť žalovaný žalobkyni jen sdělil (dopisem ze dne 23. 11. 2023), že její písemnost (žádost ze dne 20. 11. 2023) nelze považovat za platnou žádost o udělení mezinárodní ochrany, a to s ohledem na novelizované znění zákona o azylu, dle kterého nemohou cizinci během své hospitalizace příslušnou žádost přímo ministerstvu písemně podat. Žalovaný tedy o vyřízení žádosti nevyhotovil písemné rozhodnutí, jež by poznamenal do spisu, nýbrž toliko neformálně žalobkyni informoval, že se její žádostí zabývat nebude, neboť tuto žádost považuje za neplatně podanou. Z uvedeného současně plyne, že výše uvedený dopis žalovaného nemůže být rozhodnutím ani z hlediska materiálního, neboť žalovaný žádost ze dne 20. 11. 2023 neposoudil věcně, případně neaplikoval procesní instrumenty vedoucí k posouzení podané žádosti nemeritorním způsobem.
31. Sdělení žalovaného o neplatnosti podání žádosti ze dne 20. 11. 2023 směřuje přímo proti žalobkyni, která podáním žádosti usilovala o získání mezinárodní ochrany a implicitně též postavení žadatele o mezinárodní ochranu po dobu trvání řízení o žádosti. První, druhá, čtvrtá a pátá podmínka algoritmu přezkumu tvrzeného zásahu je proto splněna.
32. Soud se tedy zabýval naplněním třetí podmínky, jejíž podstatou je posouzení zákonnosti postupu správního orgánu.
33. Soud nejprve považuje za vhodné připomenout závěry, k nimž dospěl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 1. 2025 č. j. 6 Azs 93/2024-63, neboť tyto s nyní projednávanou žalobou bezprostředně souvisí. Nejvyšší správní soud především poukázal na své rozhodnutí ze dne 8. 2. 2021 č.j. 5 Azs 419/2019-49, v němž vyložil, že: *„Žádostí o udělení mezinárodní ochrany se rozumí prvotní projev vůle cizince, z něhož je zřejmé, že v České republice hledá ochranu před pronásledováním nebo před hrozící vážnou újmou (§3 odst. 1 zákona o azylu). Platná právní úprava po novele zákona o azylu č. 314/2015 Sb. nadále nerozlišuje mezi „prohlášením o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu“ a samotnou žádostí o udělení mezinárodní ochrany, s níž bylo původně teprve spojeno zahájení řízení o mezinárodní ochraně (§ 10 odst. 1 zákona o azylu ve znění účinném do 17. 12. 2015).“* Z důvodové zprávy k novele zákona o azylu pak zdůraznil, že: *„Nyní je cizinec už od samého prvního projevu, z něhož je zřejmé, že žádá v České republice o udělení mezinárodní ochrany (odstavec 1), považován plně za žadatele o udělení mezinárodní ochrany a správní řízení je zahájeno“.* Z uvedeného plyne, že již žádostí ze dne 20. 11. 2023 bylo zahájeno řízení o této žádosti a žalovaný byl povinen se touto žádostí řádně zabývat, neboli byl o ní povinen vést řízení. Argumentace žalovaného, že platná právní úprava s účinností od 1. 7. 2023 již neumožňuje podat žádost o mezinárodní ochranu v průběhu hospitalizace cizince u poskytovatele lůžkové péče, resp. že žalovaný si platnou právní úpravu takto vyložil, nemůže z výše popsaných důvodů obstát.

34. V tomto ohledu nemůže být relevantní ani to, zda žalobkyně mohla podat žádost osobně v přijímacím středisku již před svou hospitalizací. Žalovaný v této souvislosti poukázal na to, že žalobkyně se snaží všemi dostupnými prostředky dosáhnout toho, aby nemusela nést tíhu nákladů souvisejících s její hospitalizací. Na tomto místě soud znovu odkazuje na závěry učiněné Nejvyšším správním soudem v jeho rozsudku ze dne 15. 1. 2025 č.j. 6 Azs 93/2024-60. V něm se totiž Nejvyšší správní soud zabýval totožnou argumentací, kterou žalovaný uplatnil v řízení vedeném Městským soudem v Praze pod sp. zn. 5 A 72/2023. Nejvyšší správní soud konstatoval, že jednání žalobkyně, která je držitelkou víza za účelem strpění, znaky zneužití práva *prima facie* nevykazuje. Zdůraznil, že k závěru o zneužití práva nepostačují motivace, které žadatele vedly k podání žádosti. Vyzdvihl, že ani skutečnost, že cizinec je držitelem víza za účelem strpění, sama o sobě nevylučuje, že mu v zemi původu hrozí pronásledování, závažná újma anebo že cizinec splňuje podmínky pro humanitární azyl. Soud k tomu dodává, že žalovaný ani v nyní posuzované věci nepředložil důkazy, které by mohly svědčit o účelovém jednání žalobkyně a mohly vést k závěru, že žalobkyně zneužila právo v intencích rozhodných pro posouzení platnosti žádosti ze dne 20. 11. 2023.
35. Lze shrnout, že žalovaný pochybil, pokud žádost ze dne 20. 11. 2023 posoudil jako neplatně podanou a v řádně vedeném správním řízení se nezabýval jejím obsahem. Důsledkem této skutečnosti je i to, že žalobkyně nebyla v evidenci žadatelů o mezinárodní ochranu vedena od data podání této žádosti, nýbrž až od data žádosti, kterou podala později. Jelikož status žadatele o mezinárodní ochranu představuje soubor práv (i povinností), které žadateli po dobu trvání řízení o jeho žádosti z tohoto postavení plynou, je zřejmé, že z hlediska právní jistoty je pro žadatele významný a určující právě okamžik, od kdy se stává nositelem těchto práv a povinností. Soud proto uzavírá, že neprovedením registrace žalobkyně jako žadatelky o mezinárodní ochranu ode dne 20. 11. 2023 se žalovaný dopustil nezákonného zásahu do veřejných subjektivních práv žalobkyně.
36. Z důvodů popsaných výše soud podle § 87 odst. 2 s.ř.s. výrokem II. rozsudku rozhodl, že zásah žalovaného spočívající v tom, že neprovedl registraci žalobkyně jako žadatelky o mezinárodní ochranu ode dne 20. 11. 2023 je nezákonný, a výrokem III. rozsudku žalovanému přikázal provést registraci žalobkyně v evidenci žadatelů o mezinárodní ochranu tak, že žalobkyně je v této evidenci vedena ode dne podání předmětné žádosti, tj. ode dne 20. 11. 2023.
37. Vzhledem k tomu, že žalobkyně i žalovaný souhlasili s projednáním věci bez nařízení jednání (žalobkyně nevyjádřila nesouhlas; žalovaný souhlasil výslovně) a vzhledem k tomu, že soud neshledal potřebu provádět dokazování (rozhodné skutkové okolnosti nebyly mezi účastníky sporné), rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. o věci samé bez nařízení jednání.
38. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měla plný úspěch žalobkyně, již ale žádné důvodně vynaložené náklady v řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 23. října 2025

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu